

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Eggemoen

2008/293 Ringerike Kommune

Saksnavn	Eggemoen		
Saksnummer	2008/293		
Kommune	Ringerike Kommune		
Gårdsnavn	Egge		
Gårds- og bruksnummer	Gbnr. 94/2		
Tiltakshaver	Oddvar Røysi		
Adresse	Oddvar Røysi ENK Egge gård 3514 Hønefoss		
Registrering utført	17-21.11.2014	Av	Sølvi Helene Fossøy Stein Farstadvoll Vanja Tørhaug
Rapport ferdigstilt	08.12.2014	Av	Sølvi Helene Fossøy
Metode	☒ Overflateregistrering ☐ Sjakting ☐ Prøvestikk ☐ Annet		
Fotodokumentasjon	\\CLSRV01\SA-felles\kul\KULTUR\KULTUR\ARKEOLOGI 2014\ARKEOLOGISKE REGSTRERINGER\Ringerike\Eggemoen\Foto		
Kulturminner	Type	IDnr	
Automatisk fredete kulturminner i planområdet	Kullgroper	ID 180207, 180206, 180205, 180204, 180200, 5932	
Ikke fredete kulturminner i planområdet			
Faglige konklusjoner	☐ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner ☒ Planen er i konflikt med automatisk fredete kulturminner ☐ Planen er i konflikt med ikke fredete arkeologiske kulturminner		

Sakstype	☒ Reguleringsplan ☐ Kommunedelplan ☐ Mindre privat tiltak ☐ Større privat tiltak ☐ Landbruksvei ☐ Nydyrking
----------	---

Innhold

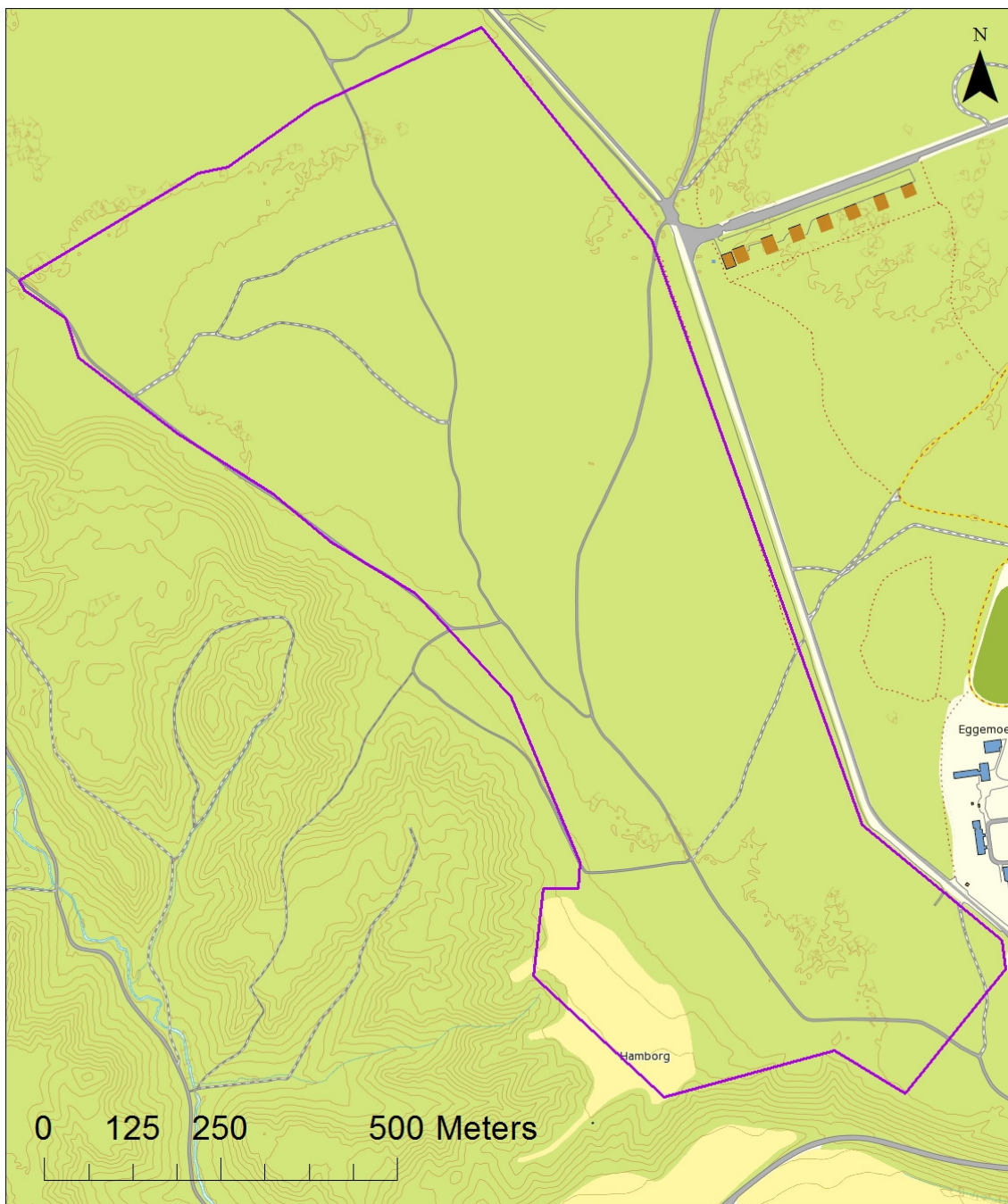
BAKGRUNN FOR PLANEN	6
DELTAKERE OG TIDSROM	6
OMRÅDET	6
GÅRDSHISTORIE	7
STRATEGI OG METODE.....	7
REGISTRERINGENS FORLØP OG RESULTATER	7
BESKRIVELSE.....	9
KONKLUSJON.....	10
FOTOLISTE	11

Eggemoen Ringerike Kommune

Tegnforklaring

 Planområde

**Eggemoen
Ringerike Kommune**

Tegnforklaring

 Planområde

Bakgrunn for planen

I anledning områderegulering på Eggemoen er det gjennomført en arkeologisk kulturminneundersøkelse av området. Det ble gjort funn av 6 automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Formålet med planarbeidet er å tilrettelegge for industrirettet næring.

Deltakere og tidsrom

Den arkeologiske kulturminneregistreringen ble utført mellom 17. og 21. november av Sølvi Helene Fossøy, Stein Farstadvoll og Vanja Tørhaug. Feltarbeidet tok i alt 105 timer inkludert kjøring, og prosjektet tok totalt 131 timer.

Området

Eggemoen ligger nordøst for Hønefoss mot grensen til Hadeland.

Eggemoen er et israndsdelta og består derfor av en stor flate med fine løsmasser. Planområdet er 0,5 km bredt strekker seg 1,6 kilometer langs israndsdeltaets sørlige ende hvor det flate platået går over i et ravineområdet og i Randselva. Planområdet har en NV-SØ retning og i den sørvestre enden omfatter planområdet et større område dyrka mark kalt Hamborg. Platået består av fine sandmasser, men NV i planområdet er det mer stein i undergrunnen. Moen er dominert av åpen furuskog men det vokser en del smågran mellom furuene. Lengst nord i planområdet er det partier med tett granskog.

Eggemoen er preget av den omfattende militære aktiviteten i området. Under 2. verdenskrig opprettet tyskerne Eggemoen flyplass og anla en militærleir i området. Den militære aktiviteten i området ble vedtatt nedlagt i 2001 (Wikipedia). Spesielt i planområdets sørlige halvdel er det flere

store anlegg bestående av rektangulære, høye voller som trolig stammer fra tyskernes aktiviteter under 2. verdenskrig. Ellers var moen dekket av skyttergraver, både i form av lange ganger men mest som groper med rette vegger.

Det var tidligere registrerte to kulturminner innenfor planområdet i form av fangstgrop gjenbrukt som kullgrop (ID 5923) og mulig kullgrop (ID 66332). Sistnevnte ble omdefinert til moderne skyttergrav under årets registrering. Utenfor planområdet er det også registrert kulturminner knyttet til utmark, for eksempel registrert kullgroper (ID 60649, 66336) og et tjærebrenningsanlegg (ID 54751) i tillegg til nyere tids kulturminner.

Gårdshistorie

Eggemoen er oppkalt etter gården Egge. Egge har betydningen fjellkam eller jordhaug ifølge Oluf Ryghs *Norske Gaardnavne*.

Nord på Eggemoen på grensa mellom Hadeland og Ringerike står en kopi av runesteinen Eggesteinen. Den har fire innrissinger av ulik dato, men kan dateres tilbake til 1150-1350 e.Kr. Steinen markerte trolig grensen mellom gården Egge, Norderhov og Berger. Steinen ble på slutten av 1800-tallet utsatt for hærverk to ganger. Steinen ble dermed besluttet å flyttes til Universitetets oldsaksamling. Kopien skal stå på steinens opprinnelige sted.

Strategi og metode

Registreringen av arkeologiske kulturminner innenfor planområdet ble gjort ved visuell overflaterregistrering. Mulige kulturminner ble videre undersøkt ved bruk av jordbor. Da det var registrert kullgroper i og utenfor planområdet ble det lagt ekstra vekt på undersøkelse etter jernvinne, det ble derfor stukket med spade etter slagg.

Under forberedelsene ble LIDAR-data for området studert og flere potensielle groper ble notert. Av disse ble et par registrert som kullgroper men det høye antallet skyttergraver og rotgroper gjorde denne metoden lite egnet for planområdet. Kullgropene med slakere kanter var knapt synlige på LIDAR-kartet. Derimot var restene av de militære anleggene godt synlige på LIDAR-kartet.

Registreringens forløp og resultater

Kulturminneregistreringen startet 17. november med tre arkeologer frem til 20. november.

Dokumentasjon og innmåling ble gjennomført av to arkeologer 21. november.

Det ble i alt registrert 6 automatisk fredede kulturminner innenfor planområdet i form av kullgroper. Av disse var 1 kullgrop (**ID 5923**) tidligere registrert som fangstgrop gjenbrukt som kullgrop. Den ble omdefinert til kun kullgrop. En tidligere registrert mulig kullgrop innenfor planområdet (**ID 66332**) ble avkreftet som moderne skyttergrav.

Det høye antallet skyttergraver i området gjorde arbeidet tidvis utfordrende. Skyttergravene i gropform opptrådte i hovedsak som små, kvadratiske en-mannsgroper, rektangulære to-mannsgroper og noen større groper med plass til flere personer. Skyttergravene kunne skilles visuelt fra kullgropene da skyttergravene hadde svært rette vegger og ingen voll og hadde et «nyere» preg. Kullgropene hadde slakere profil og var videre enn de fleste skyttergravene.

Moen var i tillegg dekket av groper etter tynningshogst hvor stubber etter felte trær var dratt opp med røttene. Rota var ofte plassert mange meter unna rothullet. Rothullene hadde tidvis likhetstrekk med kullgroper og måtte ofte undersøkes nærmere for å avkrefte dem.

Eggemoen
Ringerike Kommune
Kart basert på LIDAR-data

Tegnforklaring

- kullgrop
- Planområde

Beskrivelse

ID 66332

Kulturminne ID 66332 var registrert som uavklart kullgrop innenfor planområdet. Kontrollregistrering viste at det dreide seg om en skyttergrav, og gropen ble derfor avkreftet.

Kullgrop 1, ID 180200

Kullgrop på skogsflate med furuskog og spredte smågran. Gropa er rund med svake voller. I bunnen av gropa er det et kullag på 5-10 cm under torva. Ytre diameter: 6 m. Topp voll: 4 m. Indre diameter: 3 m. Bunn: 1 x 0,8 m. Dybde: 80 cm.

Kullgrop 2, ID 180204

Tydlig, rund, bolleformet kullgrop med kun svak antydning til voll. Gropa ligger i flatt terreng med furuskog med noe lyng. Området har sandgrunn og det er 5-10 cm kull i bunnen av gropa. Ytre diameter: 5 m. Indre diameter: 2,3 m. Bunn: 0,9 m. Dybde: 70 cm.

Kullgrop 3, ID 5923

Kullgrop tidligere registrert som fangstgrop gjenbrukt som kullgrop. Da det ikke var noen tegn på at gropa skulle ha fungert som fangstgrop ble den etter kontrollregistrering omdefinert til kun kullgrop. Gropa er rundt og bolleformet med et 10-15 cm tykt kullag i bunnen. Kullgropa ligger rett ved skogsvei og vollen er noe skadet i vest av veien. Øst for gropa er den tett skjermet av smågran. Ytre mål: 4,5 m. Indre mål: 2 m. Bunn: 1,2 x 1 m. Dybde: 70 cm.

Kullgrop 4 og 5, avkreftet etter nærmere undersøkelse

Kullgrop 6, ID 180205

Kullgrop på flate bevokst med furu og smågran. Ligger rett ved skogsvei som har ødelagt vollen i sør og vest. Gropa er bolleformet med 10 cm kullag i bunnen. Ytre mål: 5 m. Indre mål: 2,5 m. Bunn: 0,8 m. Dybde: 80 cm.

Kullgrop 7, ID 180206

Bolleformet grop i tett blandingskog i svakt sørhellende terreng, nord for skogsvei. Gropa har svakt synlige vollter. I bunnen av gropa er det et kullag på 10 cm under torva. Ytre diameter: 6 m. Indre diameter: 3-2,5 m. Bunn: 1 x 0,8 m. Dybde: 80 cm.

Kullgrop 8, ID 180207

Bolleformet kullgrop på kanten av flate med furuskog rett sørøst for svakt søkk. I vest er kullgropa forstyrret av en rektangulær skyttergrav på ca. 0,8 x 0,8 m som er gravd inn i kullgropa. Resten av gropa har en svak voll noe bevokst av gran. I bunnen er det 5 cm kull under torva. Ytre diameter: 5 m. Indre diameter: 2,3 m. Bunn: 0,9 m. Dybde: 90 cm.

Konklusjon

Det ble i alt registrert seks automatisk fredete kulturminner i form av kullgroper (ID 180207, 180206, 180205, 180204, 180200, 5932). Automatisk fredete kulturminner har en sikringszone på 5 meter.

DRAMMEN 08.12.2012

.....
Feltleder

Fotoliste

Fotonr.	Retning	Beskrivelse	Dato
306	NØ	Furumo sør i planområdet	18.11.14
307	SØ	Skogsbilvei på furumo	18.11.14
308	SØ	Skogsbilvei på furumo	18.11.14
309	SV	Furumo sør i planområdet	18.11.14
310	N	Kullgrop 2	21.11.14
311	V	Kullgrop 2	21.11.14
312	SSV	Kullgrop 8	21.11.14
313	NV	Kullgrop 8	21.11.14
314	S	Kullgrop 3	21.11.14
315	S	Kullgrop 3	21.11.14
316	SV	Kullgrop 3	21.11.14
317	N	Kullgrop 3	21.11.14
318	SV	Kullgrop 6	21.11.14
319	SØ	Kullgrop 6	21.11.14
320	NNØ	Kullgrop 6	21.11.14
321	NNØ	Kullgrop 7	21.11.14
322	SSV	Kullgrop 7	21.11.14
323	S	Kullgrop 7	21.11.14
324	N	Kullgrop 1	21.11.14
325	V	Kullgrop 1	21.11.14
326	SV	Kullgrop 1	21.11.14
1108	NV	Jordet sør i planområdet	17.11.14
1109	NV	Jordet sør i planområdet	17.11.14
1110	S	Arbeidsbilde: Stein i skyttergrav	17.11.14
1111	SØ	Stein med militært søppel egnet for posering	17.11.14
1113	NØ	Spor etter hogstmaskiner	17.11.14
1115	SØ	Voller etter militært anlegg	17.11.14
1117	S	Voll etter militær konstruksjon	17.11.14
1118	V	Vanja og Stein på voller og grop etter militær aktivitet	17.11.14
1120	V	Vanja og Stein på voller og grop etter militær aktivitet	17.11.14
1121	S	Vanja i skyttergrop	17.11.14
1122	Ø	Stein på voll etter militært anlegg	17.11.14
1123	V	Grop omgitt av fire høye voller, militært anlegg	17.11.14